

“Les cases dels claretians a Colòmbia reactiven el procés de pau”

Dij, 30/05/2019 per Catalunya Religió

(Laura Mor -CR) **Marcial Gamboa** treballa pel diàleg i la reconciliació i dona suport als familiars de desapareguts pel conflicte armat que ha viscut durant més de cinquanta anys el seu país. Té 45 anys i és missioner claretia a la parròquia de Nuestra Señora del Carmen Tumaco-Nariño, a la província de [Colòmbia-Ecuador](#) i de [Colòmbia-Veneçuela](#).

Gamboa ha visitat aquests dies Barcelona convidat per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament. La seva estada a Catalunya ha servit per fer intercanvi amb temes de memòria històrica. I també hi reconeix una esperança: “que algú ens escolti més enllà”. Explica que tenen sis milions d'hectàrees entregades pel govern a l'explotació minera de les multinacionals. Mentre els uns alimenten un model destructiu, els claretians promouen la vida i l'economia solidària, des de la proximitat i el respecte a la natura i en defensa dels drets humans.

Colòmbia signa un [acord de pau](#) fa dos anys i mig, però es fa un referèndum amb la població civil i l'acord no s'aprova. On són ara?

Els colombians no vam referendar l'acord de pau. No vam ser capaços de passar aquest llindar en l'elecció popular. Eren més els que volien la guerra que els que vam donar suport al no a la guerra. Seguim lluitant perquè sigui el senat qui aprovi tot el que es va signar i que es compleixin els acords. En el marc de l'acord, Colòmbia està dient al món: “No volem l'explotació”.

De què viu la població a la regió?

Del plàtan, de la yuca, de sembrar l'arròs i el blat, de la pesca com a opció artesanal. D'això viu el camperol a la regió del Choco del Pacífic i de l'Atlàntic. I en algunes zones vivim de la mineria artesanal. Durant més de quatre-cents anys hem

treballat i no hem afectat el medi ambient, l'hem conservat.

En aquest sentit, consideren l'encíclica [Laudato si'](#) del papa Francesc una veu que ajuda a denunciar la situació?

Com a església el desafiament és difondre l'encíclica del papa Francesc. Com aprendre a viure enmig del conflicte i enmig d'una pobresa material? Perquè... som rics espiritualment! Som homes i dones que portem la Bíblia als cants, als ritmes, a la dansa, a la poesia. D'això vivim alegres, construïm la nostra pròpia dinàmica que ens converteixen en vida. Però, ¿quantes vegades els nostres senadors i presidents han legislat a favor d'altres que no tenen a veure amb el territori...? Aquí el risc.

Del que va signar el govern colombià, per exemple, no s'ha acomplert l'acord pel que fa a la Unitat per a la Recerca de Persones Desaparegudes.

No s'ha complert en la Unitat de Recerca ni en els acords de producció. No hi va haver una proposta clara pels guerrillers, més que complir els sis-cents mil pesos en una la targeta bancària, l'espai o l'alimentació. Ben poques les propostes socials o educatives. Això genera una porta tancada per a la guerrilla. I pel govern, molt més tancada: si vol acabar amb tot, diu "jo no vaig signar-ho, va ser l'anterior govern". Però és un acord de país, no d'un polític particular. De 8.000 guerrillers, en tenen la condició un centenar. Són els que van passar al senat com a partits polítics o han aspirat a algun espai territorial. És molt greu que a molts d'ells ja van començar a assassinar-los. El mateix exèrcit assassina guerrillers. I no se sap com, apareix mort un comandant en una base militar.

La violència a Colòmbia és encara avui a l'ordre del dia.

És altíssima. La violència a Colòmbia seguirà sent altíssima. Ahir em van notificar de l'assassinat d'un municipal de Nariño a Sandoná, de dos companys més a la zona regional del Pacífic...Fa deu o dotze dies van disparar un altre guerriller quan sortia de la seva finca a comprar pa al poble. Aquestes coses continuen sent molt greus.

Quin és el paper de l'església en aquest conflicte?

Com a església central, la Conferència Episcopal ha assumit el desafiament de visibilitzar la realitat. Han sigut propers especialment a la Comissió de conciliació. En el procés de pau, l'Església catòlica ha estat un pèl callada com a conferència episcopal. Però diverses diòcesis, com les del Pacífic, hem sigut molt actives. A favor d'acollir, visibilitzar, oferir espais, acollir persones que arribaven, promoure camps de reunions, ser assequibles a que els guerrillers no sentissin sols, batejar nens de la guerrilla, fer primeres comunions... Ajuntem la població amb la guerrilla perquè no sentin que ells són uns i nosaltres som uns altres. En alguna zona hi va haver un treball molt bonic. I alguns bisbes van ser molt propers com a Església.

I en el cas dels claretians?

La congregació fa setanta anys que són a Río Sucio, un municipi d'uns 28.000 habitants al nord-est de Colòmbia. Com a Església seguim caminant amb el poble, treballant amb aquest poble, dormint amb aquest poble, despertant amb aquest poble.

Quan un s'implica a favor d'aquesta trobada i diàleg corre un risc.

En aquest context, tots els que hi som, estem en risc de mort. Per traïció o per acció. Pot ser que els mateixos a qui acompanyes et traicionin, una mala frase et pot afectar, pot ser que estiguis en una reunió equivocada, que siguis l'informant encara que no hakis informat, o que en aquella reunió estiguin buscant algú i siguis tu qui caigui. Participar en una reunió en aquests espais implica arriscar la vida.

Això com ho viu internament?

Dono gràcies a Déu! Hi hem estat com a Església, com a missioners claretians. Penso que la força del **pare Claret** ens segueix donant suport. No sé fins quan. He vist caure molta gent al meu voltant. Vaig sortir de Tumaco cap a una parròquia on paramilitars i guerrilla són una altra cosa. I el que m'hi trobo és molt més fort. Ara soc amb els paramilitars i no sé què estaran pensant de la meva feina, de la meva capacitat d'informar o desinformar. Qualsevol cosa és susceptible de convertir-se en informació o en deformació. Poden prendre coses que jo he dit i que ells no volen que se sàpiga. I quan ho dic, pot ser molt creïble. Quan estava a Tumaco i tenia allà mateix a la guerrilla, els grups armats, no vaig sentir aquesta gravetat; però sí que he tingut por perquè he vist caure persones que col·laboraven amb nosaltres, joves, adults... He vist morts per participar en una reunió o com l'exèrcit va retenir a la junta d'acció comunal... No saps fins on arribaràs.

En paral·lel al treball a favor del diàleg i la pau, els claretians també us heu implicat en la recerca de desapareguts. Com és el vincle amb les associacions de recerca de desapareguts?

La comissió de Justícia i Pau de la nostra parròquia ha sigut de les primeres a promoure-ho. Des dels missioners claretians hem iniciat una associació de desapareguts, l'hem anat vinculant als processos institucionals. Ara a Río Sucio treballem per vincular-la a la institucionalitat. Per exemple, amb la Creu Roja CICR o amb la defensoria del poble, perquè conegui bé el procés i s'articuli. Els claretians ajudem a visibilitzar els desapareguts en el departament del Choco.

Els familiars tenen por a l'hora de denunciar desaparicions?

Sí, però ara ho estem promovent a tot risc i a tot gas. Sabem que els qui els van fer desaparèixer són els paramilitars del territori. Ens toca assumir fins on ens deixin. Si els paramilitars diuen que no toquem aquest tema, és impossible que se solucioni. Si ens diuen que continuem el nostre treball com a organització, continuarem. I el timó perquè no tinguin tanta por és la feina que fem els claretians des de la parròquia. Fem que les nostres cases siguin un espai de reactivació del procés de pau.

Què hi trobem, al voltant de la parròquia de Nuestra Señora del Carmen del Río Sucio?

A la parròquia promovem la catequesi, els drets humans, la pastoral juvenil, la pastoral vocacional, tenim una comissió ètnica a favor dels pobles indígenes, el poble negre, el treball amb els chilano-mestissos, acompanyem les organitzacions socials del territori, promovem l'economia solidària i alternativa, que dones i homes generin una economia que els permeti tenir recursos en una regió dèbil... Hi ha moltes activitats entorn a la vida. Una activitat que compartim amb les

germanes de la Presentació.

On posa l'esperança?

Sempre tinc l'esperança en Déu, ell dirà fins on arribem. Més que en el meu treball, és confiar que Déu ens acompanya. Enmig del conflicte un no té armes per defensar-se, més que la discussió. Com a missioner, es tracta de seguir confiant en la protecció i l'esperit del pare Claret, que ens il·lumini, que no caiguem en l'error! He crescut al voltant de l'Església catòlica. Pares, avis, tiets, tots hi eren, va ser punt d'unió i li em transmetre aquesta identitat. M'he format professionalment en processos organitzatius. L'evangeli també es transmet des d'aquesta experiència viva, del poble. Quan camines amb el poble, això pot ajudar a que tingui més vida, no deixar-lo sol, ser part del que necessita la gent.